

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 73 87
Telefax 070 - 3 18 79 51

Aan:

Zie verzendlijst

Uw brief

Uw kenmerk

Ons nummer

Datum

DIS/95/12.13.4/1767 25 juli 1995

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 34/95)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr J.C.F. Knapp
Brigade-generaal

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 3 18 6967

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS/95/12.13.4/1767 d.d. 25 juli 1995

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v. Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. Dhr. ██████████

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. kol ██████████ d.t.v. HPMV

INTERN:

HMID
HACIV t.a.v. BCI
HAI
HMA
CIC
Archief

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 3 18

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

MINISTERIE VAN DEFENSIE

MILITAIRE INLICHTINGDIENST/CO

Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE
34/95

(Afgesloten 241700B JUL 1995)

Conclusie/vooruitzicht

Het met het houden van de vergadering van de contactgroep nagestreefde signaal van eensgezindheid richting Bosnische Serviërs heeft men door de houding van de RUSSISCHE FEDERATIE niet kunnen geven. De westerse landen hebben zich in minder of meerdere mate uitgesproken voor luchtaanvallen tegen Bosnisch-Servische doelen, terwijl de RUSSISCHE FEDERATIE met ondermeer een bezoek van MinBuZa Kozyrev aan de Servische president Milosevic nog eens onderstreepte slechts een diplomatieke oplossing te zien zonder uitbreiding van militaire middelen door de VN/NAVO.

In de VS zal president Clinton zich zeer waarschijnlijk gedwongen zien zijn veto uit te spreken over het Republikeinse voorstel zich niet langer te houden aan het wapenembargo tegen BOSNIE. Niet is uitgesloten dat dit veto uiteindelijk zal worden weggestemd, waarmee de toekomst van UNPROFOR onzeker wordt.

President Milosevic heeft na gesprekken met EU-onderhandelaar Bildt aangegeven dat in ruil voor het verder opschorten of zelfs opheffen van de sancties tegen de FRJ hij bereid zou zijn de buitengrenzen van BOSNIE-HERZEGOWINA te erkennen. De betekenis van een dergelijke stap moet echter niet worden overschat.

Volgend op verklaringen van president Tudjman over de toestand in de BIHAC-enclave en een overeengekomen verdergaande militaire samenwerking tussen KROATIE en de Bosnische regering zouden thans troepenbewegingen plaatsvinden van de HV (Kroatisch leger) in de richting van de BIHAC-enclave. Deze Kroatische steun vindt echter zijn oorsprong in binnenlandse politiek, Kroatisch eigenbelang en de aanstaande mandaatsverlenging voor UNCRO in november a.s..

Het lijkt aannemenlijk dat de VRS (Bosnisch-Servisch leger) niet zal afzien van verdere operaties tegen 'safe areas', na ZEPA lijkt BIHAC (in combinatie met de SVK (Krajina-Serviërs) en moslim rebel Abdic) het volgende doel. Ondanks de dreiging van luchtaanvallen zal uiteindelijk ook de druk op GORAZDE worden opgevoerd. Tegelijkertijd geven de gewijzigde territoriale omstandigheden Karadzic de ruimte met nieuwe voorstellen te komen.

[REDACTED]

Vergadering contactgroep te Londen

De vergadering van de contactgroep, aangevuld met een aantal andere (troepenleverende) landen afgelopen vrijdag 21 juli 1995, is eigenlijk mislukt. Bedoeld om eensgezindheid te demonstreren tegenover met name de Bosnische Serviërs, zorgde de RUSSISCHE FEDERATIE voor het laten horen van een stevige dissonant in het verder in de opvatting van verhoogde militaire druk verenigde kamp.

Hoewel verder alle deelnemers zich haastten om te verklaren dat UNPROFOR in BOSNIE moet en zal blijven, is het zeer wel denkbaar dat men onder druk van de gebeurtenissen (en zeker in geval van een Amerikaanse opheffing van het wapenembargo) binnen relatief korte tijd van mening verandert.

Luchtaanvallen

Bij de uitspraken van de MinDef van de VS, Perry, die stelde dat het risico van gijzelaars moet worden aanvaard in ruil voor een krachtadiger optreden, moet worden bedacht dat eventuele gijzelaars niet uit de VS afkomstig zullen zijn. De bereidheid bij landen met grondtroepen en/of UNMO/ECMM-waarnemers in het gebied om dit risico te lopen, dient dan ook nog te worden afgewacht. Verder blijft de dubbele sleutel (VN/NAVO) gehandhaafd, hoewel speciale afgezant Akashi nu 'buitenspel' is gezet en de beslissingsbevoegdheid tot een aanvraag bij NAVO nu in handen ligt van de C-UNPROFOR. Zelfs indien tot een luchtaanval van grotere omvang zou worden besloten, moet er ernstig rekening mee worden gehouden dat de RF direct zal reageren met het bijeenroepen van de VN-Veiligheidsraad. Het lijkt dan ook nauwelijks waarschijnlijk dat de VN zullen instemmen met lucht-grond operaties die het concept van het 'aangepaste geweld' in geval van een dreiging tegen UNPROFOR-eenheden te boven gaan, zoals bijvoorbeeld een actie tegen de Bosnisch-Servische luchtverdediging of VRS-munitie-opslagplaatsen. Overigens moet zeker niet worden vergeten dat met name het uitschakelen van VRS-materieel als artillerie en tanks zeer veel moeilijker zal blijken te zijn dan bijvoorbeeld de relatief eenvoudige wijze waarop dit tijdens de Golfoorlog met Iraaks materieel het geval was.

RUSSISCHE FEDERATIE/BOSNIE-HERZEGOWINA

De RUSSISCHE FEDERATIE lijkt dus geen wijziging te hebben gebracht in haar houding t.a.v. het conflict in BOSNIE-HERZEGOWINA. Uitspraken van zowel MinBuZa Kozyrev als MinDef Grachev benadrukken het gevoel in MOSKOU dat het conflict uitsluitend langs diplomatieke weg kan worden opgelost en dat iedere uitbreiding van de toegepaste militaire middelen door zowel VN als NAVO slechts een escalierend effect op de situatie zullen hebben, "waarvan met name de burgerbevolking het slachtoffer zal worden". Een principiële wijziging in deze houding wordt niet verwacht.

VS/BOSNIE-HERZEGOWINA

VS-president Clinton bevindt zich in een moeilijk parket. Hoewel het hem is gelukt de Republieken te weerhouden van het indienen van een voorstel tot het opheffen van het wapenembargo tegen de Bosnische regeringsstrijdkrachten (ABiH), betekent dit slechts uitstel en zeker geen afstel. Het enige wat Clinton uiteindelijk zal resten is het uitspreken van zijn veto, als het voorstel tenslotte toch in stemming is gebracht. Het valt zeker niet uit te sluiten dat dit presidentiële veto dan alsnog door een tweederde meerderheid, dus met steun van een deel van de democraten, door het parlement zal worden weggestemd. Tijdwinst lijkt dus het meest haalbare voor Clinton.

Milosevic/erkenning BOSNIE-HERZEGOWINA

[REDACTED]

Vooralsnog onduidelijk is de overeenstemming die de EU-onderhandelaar Bildt zou hebben bereikt met de Servische president Milosevic over het erkennen van de buitengrenzen van BOSNIE-HERZEGOWINA. Dit in ruil voor het verder opschorten of opheffen van sancties tegen de FRJ. Nader overleg is noodzakelijk na een onaanvaardbaar van EU-zijde over het principe-accord. Overigens zal Milosevic een dergelijke stap, per definitie ingegeven door opportunisme, slechts zetten indien daardoor zijn positie (verder) versterkt wordt. Ook zegt een dergelijke stap niets over zijn houding ten aanzien van het streven naar een 'Groot-Servië', dat mogelijk ook op een later tijdstip en langs (eventueel andere) wegen der geleidelijkheid kan worden bereikt. Dit onderscheidt Milosevic van meer direct betrokkenen als Mladic en Karadzic.

Houding KROATIE inzake de gebeurtenissen in BOSNIE

De Kroatische (HV) troepenbewegingen die zouden plaatsvinden richting de BIHAC-enclave en de steun die de Kroatische president Tudjman heeft toegezegd aan de regering in SARAJEVO bij het verdedigen van de enclave moeten worden gezien in het licht van de eventuele, zeer grote problemen waarmee KROATIE te maken zou krijgen indien de combinatie Abdic/Kroatische Serviërs/Bosnische Serviërs er in zou slagen de enclave te veroveren op de Bosnische regeringsstrijdkrachten, t.w. 5 (ABiH) Corps. Deze problemen zouden bestaan uit het controleren van de bewegingen, het onderbrengen en het voeden van naar schatting 150.000 moslim-vluchtelingen. Deze zouden slechts door in noord-westelijke richting, dus richting KROATIE, te vluchten aan de Serviërs kunnen ontkomen. Tegen deze achtergrond moet ook de versterking van de militaire samenwerking worden gezien, die KROATIE en BOSNIE-HERZEGOWINA zaterdag j.l. overeenkwamen. Net als de Federatie in BOSNIE-HERZEGOWINA is ook deze relatie moslims-Kroaten zeer broos, daar beide partijen elkaar slechts hebben gevonden in momenteel samenvallende belangen. De druk, die momenteel wordt uitgeoefend op het zuiden van de voormalige UNPA-zuid heeft, hoewel een neveneffect mogelijk het binden van SVK-eenheden uit de regio rond de BIHAC-enclave zou kunnen zijn, vooral te maken met de binnenlandse Kroatische politiek. President Tudjman staat immers bij voortduring onder druk van diegenen die de 'RSK' zo snel mogelijk weer onder Kroatisch gezag willen plaatsen. Hier werpt tevens de mandaatsverlenging voor UNCRO in november a.s. zijn schaduw vooruit: tot nu toe ging aan een mandaatsverlenging voor de VN telkenmale militaire en politieke druk van de zijde van de Kroatische regering vooraf.

Bosnische Serviërs: wat nu ?

Naar aangenomen mag worden zullen de Bosnische Serviërs allereerst de verovering van de oostelijke enclave ZEPA voltooiën. Het feit dat deze operatie nog niet is afgerond heeft alles te maken met de te verwachten (moslim) vluchtelingenstroom en niets met militaire tegenslag voor de VRS. Wel tracht de VRS op deze wijze tevens haar aantal slachtoffers te beperken.

Rond GORAZDE is de situatie onveranderd. Zo'n 6.000 VRS soldaten, die binnen vrij korte tijd met nog eens 6.000 zouden kunnen worden aangevuld, omringen de enclave. Verder beschikt de VRS momenteel over enkele tientallen tanks in het gebied. In de enclave bevinden zich circa 10.000 man ABiH-troepen. Hiervan kan naar schatting echter slechts rond tweederde werkelijk als militair worden aangemerkt.

Vooralsnog lijkt de strijd zich echter te richten op de BIHAC-enclave. Hier zijn het met name de SVK en de Abdic-getrouwen die een redelijk succesvolle opmars tegen 5 (ABiH) Corps zijn begonnen. De VRS heeft echter, met het moeten opgeven van het bruggehoofd over de UNA, initieel een tegenslag moeten incasseren.

Het lijkt thans weinig aannemelijk dat de VRS zal afzien van verdere operaties tegen 'safe areas'. Onder voortzetting van de offensieve operaties tegen ZEPA en BIHAC (waar de positie

[REDACTED]

van de Bosnische regering op den duur niet alleen militair gezien onhoudbaar lijkt) en onder handhaving van de omsingeling van SARAJEVO zal men, ondanks de dreiging met luchtaanvallen, uiteindelijk ook de druk op GORAZDE (weer) opvoeren.

Op het politieke vlak is het mogelijk dat Karadzic met een nieuw voorstel ter heropening van de onderhandelingen zal komen. De gewijzigde territoriale verhoudingen stellen hem in staat tot het introduceren van een dergelijk nieuw voorstel, met een duidelijk beter resultaat voor de Bosnische Serviërs voor ogen. Mogelijk zal dit tevens de ogenschijnlijk 'ferme' westerse landen (VS, VK en FRANKRIJK) van het toch netelige probleem van het initiëren van luchtaanvallen bevrijden. Hierbij zal de toekomstige status van SARAJEVO afhangen van de gedachte positie van die stad in een Bosnische Unie.